

ЯРЕМЕНКО Ірина Ігорівна,

курсант Військового інституту
Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка

Науковий керівник:

БЕРИСЛАВСЬКА Оксана Михайлівна,

доцент кафедри військового права
факультету міжнародних відносин
та права ВКНУ імені Тараса Шевченка,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ЦИФРОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ

Сучасний етап розвитку української державності характеризується трансформацією класичних інститутів права під впливом глобальної цифровізації. В умовах гібридної агресії, де інформаційно-психологічні операції та кібератаки є невід'ємною частиною воєнного конфлікту, цифрова ідентичність громадянина перестає бути лише технічною категорією. Вона перетворюється на об'єкт інтенсивного правового захисту, оскільки є цифровим відображенням правового зв'язку особи з державою. Захист цього зв'язку є критично важливим для збереження конституційного ладу, адже будь-яке викривлення чи викрадення цифрового образу особи в мережі може бути використане агресором для дискредитації державних інститутів або руйнування суспільної єдності [1, с. 4–5].

Конституційно-правовий вимір захисту цифрової ідентичності в Україні базується на принципах недоторканності приватного життя та захисту персональних даних. Проте в умовах війни концепт національної ідентичності розширюється, охоплюючи право особи на безпечне існування в інформаційному просторі. Як зазначають дослідники, балансування між вимогами безпеки та дотриманням основоположних прав людини є ключовим викликом для національної правової системи, особливо в контексті європейської інтеграції України. Цифрова ідентичність у цьому сенсі виступає як «цифровий кордон», захист якого потребує не лише технічних, а й чітких юридичних гарантій, що унеможливляють маніпуляції зі сторони агресора [1, с. 8–10].

Юридичне закріплення цифрової ідентичності в українському законодавстві відбулося через розвиток системи електронних публічних послуг. Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» та функціонування порталу «Дія» створили унікальний правовий прецедент. У часи збройного конфлікту цифрова копія документа стає для багатьох громадян єдиним способом підтвердження своєї приналежності до Українського народу, особливо на тимчасово окупованих територіях або під час вимушеної міграції [2, с. 88–90]. Це особливо актуально

для осіб, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, де фізичні документи можуть бути вилучені або знищені. Правова стабільність цих систем є запорукою того, що цифрова ідентичність не буде підмінена симулякрами, які створює ворожа пропаганда для дезорієнтації населення [6, с. 170–172].

Гібридна агресія вимагає від правової системи України оперативного реагування на такі загрози, як кібертероризм та масові витоки даних, що використовуються для розвідки та соціальної інженерії. Правовий захист цифрової ідентичності включає в себе криміналізацію діянь, спрямованих на несанкціоноване заволодіння цифровими профілями громадян. Важливо, щоб судова практика розглядала такі злочини як посягання на особисті немайнові права, що складають основу національної самоідентифікації. Законодавче регулювання має бути спрямоване на створення «цифрового імунітету», де кожен громадянин захищений правом на істину про свою особу в цифровому вимірі від викривлень з боку держави-агресора [4, с. 210–213].

Особливе місце у системі захисту посідає міжнародно-правова суб'єктність України у кіберпросторі. Адаптація українського законодавства до стандартів Європейського Союзу, зокрема в частині електронної ідентифікації та довірчих послуг, зміцнює правовий суверенітет. Це дозволяє створити транскордонну систему довіри, де українська цифрова ідентичність визнається на міжнародному рівні, що нівелює спроби агресора ізолювати українських громадян. Такий підхід забезпечує надійний юридичний захист національних інтересів у глобальному мережевому просторі, де ідентичність стає головним активом у боротьбі за інформаційне самовизначення [1, с. 92–94].

Підсумовуючи, слід наголосити, що правовий захист цифрової ідентичності є фундаментальною складовою захисту національної безпеки в цілому. В умовах гібридної війни право має стати ефективним інструментом, що охороняє цифрову суб'єктність громадянина від зовнішніх впливів. Розвиток законодавства у цьому напрямку повинен поєднувати суворі заходи кібербезпеки з неухильним дотриманням конституційних прав на приватність, що є маркером приналежності України до європейського правового та демократичного простору [5, с. 115–117].

Список використаних джерел

1. Іванов С. К. Гібридна війна та кіберпростір: правовий аспект протидії. *Вісник Національного університету «Юридична академія України»*. 2025. № 1. С. 85–95.
2. Григоренко О. П. Конституційно-правові основи інформаційної безпеки України. *Юридичний журнал*. 2023. Т. 5. С. 110–120.
3. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15 лип. 2021 р. № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text> (дата звернення: 22.02.2026).
4. Коваленко Л. М. Кримінально-правова охорона цифрових даних в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми держави і права*. 2024. № 102. С. 210–225.

5. Сидоренко В. Ф. Захист персональних даних: європейські стандарти та українські реалії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Вип. 75. С. 114–118.

6. Мельник А. І. Цифровізація державного управління та проблеми національної ідентичності. *Державне управління та право*. 2026. № 4. С. 170–180.

ЯРЕМЧУК Софія Іванівна,

здобувач Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Науковий керівник:

КОЖЕДУБ Олена Василівна,

доцент кафедри військової психології
та педагогіки Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, кандидат
соціологічних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНЬСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Повномасштабне вторгнення російської армії в Україну зумовило глибокі трансформації в більшості сфер суспільного життя нашої країни. Вони охопили як напрям розвитку держави загалом, так і питання внутрішньоукраїнського порозуміння, спроможності громад, громадянської активності, економічного та психологічного благополуччя, суспільної консолідації й національної безпеки. Попри високий рівень єдності українського суспільства в умовах війни, зростають ризики дезінтеграції та посилення конфліктів, що можуть проявитися у післявоєнний період.

Російсько-українська війна, що триває з 2014 року, стала одним із визначальних факторів зміни ціннісних установок українців. Як наслідок, ми отримали зростання патріотизму та національної ідентичності. Переважна більшість громадян усвідомлює необхідність захисту державного суверенітету від зовнішньої агресії та готова чинити опір спільному ворогу [2, с. 388].

Цілком логічно, що зовнішня воєнна агресія актуалізує національну, етнічну або громадянську ідентичність. Зростає рівень громадянської активності та залученості як на місцевому, так і на загальнонаціональному рівнях, зокрема у фінансово-майновій участі та готовності інвестувати додаткові ресурси в розвиток і відновлення громади та країни. Яскравим